Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 24

Yazan:
GORDON WATERFIELD

Fransanın sukutu nasıl hazırlanmıştı?

Gerçi İngiltere, Fransanın askerî vaziyetini yakından öğrenerek garb cephesine daha fazla asker göndermeliydi

Lâkin Fransa ve ordusu da üzerine düşeni yapmadılar

Münich anlaşmaları ise Fransayı birbirine muhasım iki tarafa ayırdı. Bir kalabalık Münich'ten dönen Daladieryi hararetle alkışlayor ve onun muvaffakiyetini coşkun tezahürlerle tes'id ediyordu. Fakat buna mukabil başkaları da Fransanın küçük düştüğünü söyleyerek yapılan anlaşmadan nefret ediyorlardı. Bununla Münich taraftarlarile aleyhtarlarını ayırd etmek mümkün değildi. Ve bunun neticesi olarak Bordeaux'da geçen son günler zarfında birçokları «Blume boyun eğmektense Hitlere boyun eğmek yeğdir», yahud «Bir haik ihtilâli kopacağına Alman işgaline razıyız» diyor, Ateşli Haç mensubları da «Hitler demokrasiden daha iyidir!» diyebiliyorlardı.

İşte «Fransa harbi» sırasında bu tehlikeli ihtilâf hüküm sürmekte idi. Ve ihtilâf, sınıf ihtilâfı değildi, ideolojik ihtilâftı.

İdeolojik mücadele, Fransız cemiyetini belkemiğinden vurmuş ve Cumhur Reisi Lebrun, erkânıharbiye, siyasiler, burjuvazi, sosyalist sulhçular, işçiler bu darbenin tesirinden kurtulamamışlardı. İşçi sınıfları Alman - Sovyet anlaşmasından sonra ne yapacaklarını şaşırarak Hitlerin kazanmasını plütokrat bir hükûmetin işbaşında kalmasından daha muvafık sanmağa başlamışlardı. Fransa, Hitlerle döğüşmek üzere birleşmişti. Fakat mağlûbiyet yeniden bir çözüntüye sebeb oluyordu. Ve Fransa en buhranlı dakikada parçalanmış bir millet, ayrı ayrı yollara sapan ferdiyetçi gruplara ayrılmış bir cemiyet şeklini alıyordu. Alman ajanları bu vaziyeti çok iyi istismar ettiler. Bu ajanlar yabancı değil, cemiyet içinde saygı gören şahsiyetlerdi ve Pétain, Boudouin ve Prouvost gibi adamların hükûmet başına gelmelerine, büsbütün tehlikeli bir mahiyet veren amil de bu idi. Almanya tarafından teklif olunan şartlar şerefli olmadığı takdirde Fransanın sonuna kadar harbedeceğini söyleyen, fakat sonra bu mahiyetteki şartları kabul eden zat, Baudouin'di. Sonra bu adam, Fransanın ancak İngiltere yüzünden, Almanyanın merkezî ve şarkî Avrupada serbestçe hareket etmesine mâni olduğunu söylemiş ve gene İngiltererin tesiri yüzünden Almanyanın Çeko-Slovakyayı ilhak etmesine itiraz ettiğini iddia etmişti. Hariciye Nazırlığını deruhde edinceye kadar kabine haricinde tanınmış bir kimse olmıyan Baudoin Fransanın teslimiyet devrinde büyük bir rol oynadı. Bu adam, Fransa Bankası direktörü, Hindiçinî Bankası şefi, Fransa - İtalya tuz tröstü müdürü idi .Bu son sıfatı haiz olması, onun İtalyayı sık sık ziyaret etmesini temin ediyor, o da buraya Laval'ın ajanı olarak gidiyor, ve anlaşma imkânları arayordu.

Reynaud bu zatı kabineye almış ve ona itimad etmişti. Fakat, Reynaud'nun düşmesi üzerine Baudouin kabinede kalmış ve Pétain de ona güvenmişti. Reynaud'nun diğer bir isabetsizliği, Paris Soir müdürü Jean Prouvost ile teşriki mesai etmesiydi. Prouvost gerçi Alman taraftarı değildi. Fakat Alman aleyhtarı da sayılamazdı. Fransanın şimalindeki sanayicilerin muzaheretini haiz olan Prouvost, Fransada her hangi sol hükûmetin işbaşına geçmesine muhalifti ve sanayiciler solların işbaşına geçmemelerini temin için, Alman işgali pahasına da olsa, Fransada faşist bir hükûmetin teşekkülünü tasvib ediyorlardı. Reynaud'nun en hayret verici hareketi Ateşli Haç mensublarından Ybornegaray'ı kabinesine almasıydı. İspanya sefareti vasıtasile Fransanın teslimiyetini ilk müzakere eden o idi. Bu adamlarla onların benzerleri, Fransanın sukutunu hazırlayan birer yarım Quisling idiler.

Sulh partisinin plânlarına karşı gelen bir tek amil vardı. Fransa, Londrada toplanan yüksek harb konseyinde münferid sulh yapmamayı taahhüd etmişti. Belçikanın hiyaneti hakkında Fransada söylenen ağır sözlerden sonra sulh partisinin yeni bir bahane bularak faaliyetine devam etmesi icab ediyordu. Bu parti, bahaneyi bulmakta güçlük çekmedi. Çünkü Hitler, İngiliz kuvvei seferiyesinin Dünkerk'ten ricatini temin etmekle bu bahaneyi verdi. Ve bu sulh partisi taraftarları, İngilterenin en lüzumlu dakikada müttefikini bırakıp çekildiğini söylemeğe başladı. Gerçi Fransa, Fransa harbi adı verilen safhada tekbaşına kalmış ve ona İngilizlerden, Lehlilerden ve Çeklerden müteşekkil küçük bir kuvvet yardım etmişti. Fakat, Fransızlar, İngilizlerin yeni bir seferî kuvvet hazırladıklarını ve Parisin sukut ettiği sırada bunun yola çıkarılmak üzere olduğunu biliyorlardı. Fransa, mukavemete devam edecek, bu kuvvet onun imdadına yetişecek ve Fransa cenub ve şarktan yeni kuvvetler getirecekti. Fransadaki İngiliz kuvvetleri Seine müdafaa hatlarını Almanlara karşı tutmakta güçlük çekmemiş, fakat cenahları tehlikeye maruz kaldığı için mütemadiyen çekilmeğe mecbur kalmışlardı. Benim görüşüme göre Somme ve Aisne cephelerinin yarılmasından sonra, Fransız kumandası Seine ve Loire üzerinde Almanları durdurmak için hiç bir teşebbüste bulunmamıştır. Fransız kumandasile hükûmet içindeki sulh partisi mücadeleden feragat etmiş ve Parisi müdafaayi, yahud İngiltereden yeni bir seferî kuvvetin gelmesini beklemeyi lüzumsuz saymağa başlamıştı.

İşte bu sırada «Hain Albion» aleyhinde eski husumetlerin uyandırılmasına ehemmiyet verildi ve İngilizlerin müttefiklerini bırakıp savuştukları iddia edildi.

Fransızlar bir millet olarak, İngilizler derecesinde infiradcıdırlar ve yabancıları sevmezler. Fransızlar içinde İngilizlerin bazı vasıflarını takdir edenler varsa da Mareşal Pétain 1914 - 1918 harbinden sonra İngilterenin yapabileceği her şeyi yapmadığı ve bu yüzden harbin bütün şiddetini Fransızların çektiğini söylüyordu. Pétain haziranın sonlarında da söylediği bir nutukta 1940 harbi hakkında aynı mütalealeri ileri sürmüş ve Fransanın teslim olmakta haklı olduğunu anlatmak istemişti. Bu sözleri söyledikten sonra Fransanın İngiltereye verdiği taahhüdlere bağlı olmadığı neticesini çıkarmak işten değildi. Reynaud işlerin bu mecrayı tuttuğunu görünce son bir teşebbüsle hükûmeti sürüklemek istedi. Ve haziranın ortalarında Amerikaya kat'î bir müracaatte bulundu ve yardım istedi. Bu yardım temin edilmiş olsaydı, hükûmet içindeki münekkidleri susturmak mümkün olacaktı. Fakat Amreika, bu kadar kısacık bir zaman içinde Fransaya yaptığından fazla yardım edemezdi. Reynaud bu son müracaatle son kozunu oynamış, ve o da ümidini kesmişti.

(Devam edecek)

Şehir Haberleri

Hava Kurumuna yardım için

Manifatura tüccarlarından bir grup faaliyete geçti

Yurdun müdafaası bakımından en mühim ve millî vazifeyi üzerine almış olan Türk Hava Kurumuna yardımda bulunmak üzere şehrimiz manifatura tüccarlarından müteşekkil bir grup faaliyete geçmiştir. Manifatura tüccarları birliği reisi Remzi Avunduğun başkanlığı altında toplanan grup şehrimizdeki bütün manifatura tüccar ve komisyoncularile tuhafiyeci ve hazır elbiseci gibi zevatı da Hava Kurumuna yardıma davet etmektedir. Dünyanın bugünkü karanlık vaziyeti karşısında huzur ve refahla yaşadığımız aziz topraklarımızın müdafaası için yapılan bu hareket cidden en yüksek takdire lâyıktır. Malûm olduğu üzere Kuruma devlet idare kadrosuna dahil bütün memurlar kudretleri dahilindeki azamî yardımı yapmaktadırlar. Hatta hamal, arabacı, kayıkçı ve saire gibi küçük esnafın bile Kuruma karşı gösterdikleri alâka ve bağlılık gözönüne alınacak olursa değerli manifaturacılarımızın kendi şeref ve haysiyetlerile müteanasib şekilde azamî yardımda bulunacaklarına şüphe yoktur. Yeni teşekkül eden bu grup meslektaşlarını bugünkü varlıklarının yalnız yüzde biri nispetinde yardıma davet etmektedir. Fakat yukarıda da yazdığımız veçhile biz tüccarlarımızdan daha yüksek hamiyet nümunelerini göstermelerini beklemekteyiz. Grupa Remzi Avunduk, Sabatay Benarditti, Rahmi Köseoğlu, Salih Çizmeci, Simon Brod, Yeruşalmi, Ferid Bursa, Mahmud Gürani, Sadi Tamer, Mihal Nikolaidi, Rifat Edin, Remzi Tatari, Jak Perahya, Ali Malta, Agob Narlıyan, Hayık Kazancıyan, Marko Varon, Jozef Politi, Kınacıyan, Kâzım Nami Erdölen. Hâdi Nasır, İzzet aldam, Naci Atabek, Fahri Birol ve İbrahim Şevket gibi güzide tüccarlarımız dahil olmaktadırlar. Harekete geçmiş olan grupun memleket için hayırlı ve faydalı hizmetler görmesini dileriz.

ADLİYEDE

Meşhud suç hâdiseleri

Meşhud suç hâdiselerinin mahkemelere intikali hususunda yeniden müddet tayin olunmuştur. Nöbetçi mahkemeler, bundan sonra en geç on sekiz buçuğa kadar gelen hâdiselere aid davalara bakacaklardır. Bu saatten sonra gelen hâdiseler, ertesi sabah saat yedide mahkemelere yollanacaktır.

Hırsız hizmetçi

Neriman adlı bir kız, hizmetçi olarak girdiği iki evden öteberi çaldığı iddiasile Adliyeye gönderilmiş, tevkif edilmiştir.

TARİH TETKİKLERİ

Yorga ve büyük hizmetleri

Yazan:
Tarih profesörü
Zeki Velidi

Meşhur Rumen profesörü Jorga'nın son günlerde Sinaia'da ikamet etmekte olduğu evinden çıkarılıp öldürülerek delik deşik olan cesedi Sinaia ile Ploest arasında şose üzerine bırakılmış olduğunu gazetelerde okuduk. Bu hâdise gazetelerimizde sade bir haber olarak yazılıp geçmesin; müteveffayı biraz daha yakından öğrenerek analım.

Profesör Jorga yalnız Rumanyanın değil, belki de tekmil Yakınşarkın en yüksek ilim simalarından biri idi. Moldavianın Bakau şehrinde 1871 de bir Rumen boyar ailesinden doğmuş olan Nikola Jorga Yassi'nin mütevazı, üniversitesinde tahsil ederken kendisinin fevkalâde istidadı sayesinde hocalarının dikkatini celbetmiş ve tahsilini bitirdikten sonra 1890 da mezkûr üniversitenin yardımile Fransaya ve Almanyaya gönderilerek Paris Ecole Pratique des Hautes Etudes mektebini ve Leipzig üniversitesini ikmal etmiş ve felsefe doktoru diplomasını almıştır. Jorga 1893 senesinden başlayıp Bükreş Üniversitesinde umumî tarih profesörü, bazan onun rektörü, Rumen Ülûm Akademisinin azası, Rumanya tarihî âbideler muhafazası cemiyetinin reisi, cenubu şarkî Avrupayı öğretme enstitüsünün direktörü sıfatile Rumen ilminin yükselişi yolunda büyük hizmetler göstermiştir. Müteakiben Jorga'nın şöhreti tekmil Avrupaya yayılarak Paris, Lyon, Oxford, Roma, Strasburg, Vilno, Bratislava, Cenevre ve saire üniversitelerinin fahrî doktoru, Sorbonun professeur agrégé'si olmuş, İnstitüt de France azası, müteaddid ilim akademilerinin muhabir azası, muhtelif tarih cemiyetlerinin azası sıfatile uzun seneler zarfında beynelmilel ilim âleminde semereli bir surette çalışmıştır.

Bükreş Üniversitesinde tarih profesörü olarak tayinindenberi Jorga dünyanın muhtelif tarih ve arkeoloji ve sanat tarihi kongrelerine iştirak ederek bu beynelmilel ilim toplantılarında Rumanyayı temsil etmiş ve pek çok defa da riyaset etmiştir. İlmî şöhreti sayesinde Jorga memleketinde siyaset sahasında da büyük nüfuz kazanmış, Maarif vekili, Başvekil ve Meclis reisi mevkilerini işgal etmiştir. Jorga çok geniş mıkyasta yaptığı Fransızca neşriyatı sayesinde Rumanyadaki akademik mesaiden Rumen olmayan milletlerin istifadesini kolaylaştırmıştır. Bununla beraber o İtalyanca, Almanca ve kısmen İngilizce neşriyatta bulunmuştur. 1933 senesi kendisi şerefine Fransız Enstitüsü azaları başta olmak üzere Fransız profesörleri tarafından neşrolunan büyük «Melanges» Jorga'nın ilim âlemindeki mevkiini öğrenebilmek için kâfi gelir.

Biz Türkler için Jorga'nın kıymeti beş cildlik, cem'an 2600 sahife tutan Almanca «Osmanlı devleti tarihi» nin müellifi olmasıdır. Müsteşrik olmamak ve şark mebalarından istifade edememekle beraber Jorga Hammer'in istifade ettiği ve etmediği Yunan ve Lâtin membalarını belki daha büyük bir salâhiyetle gözden geçirmiş ve Osmanlı tarihine dair Hammer'den sonra geçen 80 sene zarfında Avrupa dillerinde intişar eden tekmil matbuatı görmüş ve onları eserine dercetmiş, onlara kıymet biçmiş ve tarihimizi Hammer'in eserine nispeten daha kolay anlaşılır bir şekle sokmuştur. Bu itibarla Jorga Türkiye tarihini öğrenme işini bir kaç merhale ilerletmiştir. Bununla beraber Jorga'nın Fransızca neşriyatı Türk müverrihleri arasında okunmuştur; bu eserler bundan sonra da bizde okunmağa değer kıymeti haiz bulunmaktadır. O cümleden biri onun 1926-28 senelerinde neşrettiği «İnsaniyet tarihini terkib tecrübesi» nam eseridir, ki eski, orta ve yeni çağlara ve zamanımıza tahsis edilmek üzere dört cild olarak intişar etmiştir. O bu eserinde cihan tarihinde Yakınsarkın ehemmiyetini vuzuhla tebarüz ettirmiştir.

Jorga'nın biz Türkleri alâkadar edecek neşriyatından diğerleri de son Ehlisalib tarihine aid yazdığı «Notes et Extraits» dir, ki 1899-1916 seneleri arasında altı cild olarak intişar etmiştir. Jorga bu eserinde de Türk tarihini aydınlatacak pek çok yeni malûmat toplamıştır; son Haçlılar tarihini büyük salâhiyetle dünyaya tanıtan Mısırlı kıbtî âlimi Aziz Suryal Atiya Jorga'nın mesaisini cidden takdir etmektedir. Jorga Balkan milletleri tarihi, orta ve yeni çağlarda Şark ve Garb münasebatı meselelerine müteaddid eserler tahsis etmiş ve Sorbonda takriben her sene verdiği konferanslarında ekseriya Yakınşark tarihi, Şark ve Garb münasebatı tarihi meselelerini bahis mevzuu etmiştir. O cümleden «Şark ticaret tarihine bakışlar» ismile biri orta çağlara, diğeri yeni zamanlara aid olmak üzere 1924-25 senelerinde neşrettiği konferansları, diğer Rumen profesörü G. Bratianu'nun ayni mevzuunu bir kısmına aid çıkardığı eseri ile muvazi olarak kullanılmak üzere, çok mühimdir. Jorga meşhur Alman profesörü Karl Lamprecht'in talebesi olduğundan Yakınşarkın iktısadî tarihine aid mütalealarında bilhassa bu âlimin fikir ve nazarlarını in'ikâs ettirmiştir.

Bunlardan maada Jorga kendisi tarafından neşrolunan «Revue historique du sud-est européen» mecmuasında Türk tarihine temas eden makaleler neşretmiştir. Ezcümle Dördüncü Mehmedin Lehistan seferine, Yakub Çelebi macerasına, Kırım Tatarları ve Saint-Siege meselesine, Mısırda Mehmed Ali Paşanın faaliyetine aid makaleleri vardır. Jorga eserlerinde hıristiyan âleminin noktai nazarlarını in'ikâs ettirmiş, Ermeniler meselesile çok yakından meşgul olmuş ve Kilikya Ermenileri tarihine mahsus bir eser tahsis etmiştir. Türklerin bilhassa orta çağlardan yeni çağlara geçme zamanlarında cihan tarihinde oynadığı rolde Jorga'nın nazarları menfidir. Bunu o Osmanlı tarihine ve insaniyet tarihine aid eserlerile beraber 1906 senesinde Şarkî Avrupada Türk hâkimiyetinin tarihî ehemmiyeti meselesine tahsis ederek «Byzantinische Zeitschrift» mecmuasında neşrettiği makalesinde vuzuhla tebarüz ettirmistir; maamafih o Yakınşark tarihinde Türklerin zuhuru bir tarihî zaruret olduğunu da güzel anlatır. Bu itibarla Jorga'nın nazarları Viyana Üniversitesi profesörü Srbik'in nazarlarına benzemektedir.

Biz Avrupalı tarihcilerin tarihimize temas edenleri arasında ancak bizim tarihteki rolümüze nazarları müspet olanlarının mesaisini takdir edip de başka larını kenarda bırakamayız. Zaten bizim tarihî rolümüze müspet bir nazarla bakan kaç tane ciddî Avrupalı âlim vardır. Jorga, Haçlıların kafalarını kıran, İstanbulu fetheden, kendi milletini asırlarca ziriidaresinde bulunduran Türklere nazarı başka, «tarihî zaruret» neticesinde Balkan milletlerine ve Rumenlere de komşu olan ve Yakınşarkın merkezini teşkil etmiş ve etmekte olan Türklere nazarı gene başkadır.

Bu itibarla Jorga Bükreş Üniversitesinde kendisinden senelerce ders alan talebeleri tarafından bir Türk dostu olarak anılmaktadır. Jorga'nın en bariz hususiyeti onun Yakınşarkı tarihte bir kül olarak tanıması ve burasını âdeta cihan tarihinin merkezi şeklinde tasvir eylemesidir. Bunun için de biz Jorga öldürüldü, bir Rumen profesörü öldü değil, Jorga öldü, Yakınşarkın büyük bir ilim adamı bizden ayrıldı nazarile bakarız. Jorga Rumanyada binlerce talebe ve sayıları pek çok kıymetli âlimler yetiştirmiş bir zattır. O millî tarihçi sıfatile milleti nazarında kazandığı fevkalâde itimadın neticesi olarak kendi mesaisi için büyük tahsisat elde etmeğe muvaffak olmuş, onun mesaisine zenginlerden vakıflar tahsis edenler olmuş; bu sayede Jorga Rumen Akademisinin ve Bükreş Üniversitesinin tarih sahasındaki faaliyetlerine, bilhassa kendisi yüksek mevkileri ihraz ettiği zamanlarda, büyük hız vermiştir.

O Valeni'de, Munte'de kendisi için bir yazlık üniversite açarak Rumen gençliğini senelerce terbiye etmiş, gerek bu üniversitedeki ve gerek Bükreş Üniversitesinde mesaisi ve «LigaKulturala» ismile vücude getirdiği cemiyetin ve onun Rumen şehirlerindeki şubeleri vasıtasile bir tarihçi kendi milleti içinde millî vahdetin husule gelmesi yolunda neler yapabileceğini öğrenmek için bir nümune şeklini almıştır, Rumen milleti için Jorga bir millî mefharet idi. yazık ki onun hayatına kendisinin terbiye ettiği ve yetiştirdiği bu milletin efradı tarafından kıyılmıştır.

Prorf. A. Zeki Velidi Togan

ŞEHİR İŞLERİ

Belediye muhasebecisi Ankaraya gitti

Belediye muhasebe müdürü Muhtar dün akşamki trenle Ankaraya gitmiştir. Muhtar, beraberinde asker ailelerine yardım için bu aya mahsus olmak ve bilâhare yapılacak asker ailelerine yardım hasılatından ödenmek üzere Belediye bütçesinden 40,000 liralık münakalenin icrasına aid Şehir Meclisi kararını ve yedek itfaiye efradının teçhizat ve elbise masrafına karşılık olmak üzere de bina vergilerine yüzde on nispetinde zam icrası hakkındaki mukarreratı tasdik ettirecektir. Belediye muhasebecisi bu tasdik kararlarını aldıktan sonra keyfiyeti telefonla İstanbula bildirecek müteakiben asker ailelerine tevziat yapılacaktır.

Ekmek fiatları 30 para yükseldi

Ekmek fiatlarına zam talebini tetkik etmek üzere dün Belediye iktısad müdürlüğünde toplanan komisyon, 11,5 kuruş olan ekmek fiatlarına 30 para zam yaparak ekmek fiatını on iki kuruş on paraya iblâğa karar vermiştir. Bunun on parası nakliye, on parası amele masrafı ve on parası da buğday cinsinin ekstra clarak verilmeğe başlanmasından dolayı yapılmıştır.

Değirmenlerden ve fırınlardan alınacak un ve ekmek nümuneleri muntazaman Belediye Reisliğine gönderilecektir.

Belediyenin tebliği

İstanbul Belediyesinden:

3/12/940 sabahından itibaren ekmeğin kilosu on iki kuruş on paradır. Alâkadarlara ilân olunur.

Gümrük varidatı

İstanbul gümrüklerinin geçen bir aylık varidatı 2,300,000 lirayı bulmuştur.

Adapazarında çeltik ziraati

Adapazarı (Hususî muhabirimizden) — Kasabamızın bir kısım köylerinde çeltik ziraati tahdid ve bir kısım yerlerinde ekilmesine müsaade olunmuştur. Bu haberden çok memnun olan çeltik tacirleri derhal faaliyete geçeceklerdir.

MÜTEFERRİK

Başvekilimiz bir nutuk söyleyecek

12 birincikânun iktısad haftasıdır. Bu hafta Başvekilin mühim bir nutku ile açılacaktır.

Örfî İdare komutanının dünkü teftişleri

Jandarma umum komutanı ve Örfî İdare komutanı Korgeneral Ali Rıza Artunkal, dün İstanbul jandarma teşkilâtını, bu meyanda İstanbul jandarma bölüğünü teftiş etmiş ve Jandarma Basımevini ve Jandarma Dikimevini gezmiştir.

Askerî mahkemelerin faaliyete geçmesinden sonra Örfî İdare komutanının kumandanlık mıntakasına dahil diğer vilâyetleri teftiş etmesi muhtemeldir.

Namık Kemal'in 100 üncü yıldönümü

Büyük vatan şairi Namık Kemalin doğumunun 100 üncü yıldönümü bu ayın 21 inci gününe tesadüf etmektedir. Maarif Vekâleti, mekteblere gönderdiği bir tamimde o gün vatansever şairin büyüklüğüile mütenasib bir şekilde merasim yapılmasını bildirmiştir. Türkçe ve edebiyat muallimleri derslerde talebeye Namık Kemalin, hayatının sonuna kadar vatan için nasıl çalıştığını anlatacaklar, bu sevgiyi ifade eden eserlerini okuyacaklardır. Bundan başka, verilecek tahrir vazifelerinin mevzuunu da Namık Kemalin muhtelif cepheleri teşkil edecektir. O gün Üniversitede de büyük bir merasim yapılacaktır. Namık Kemal hakkında Edebiyat fakültesi tarafından hazırlanan büyük eserin yazılmasına başlanmıştır.

Hasta fakir çocukların meccanen muayenesi

Çocuk Esirgeme Kurumu Beyoğlu Kolunun açtığı Çocuk Polikliniği memleketin tanınmış çocuk doktorlarından Fuad Tanerinin yardımile her hafta cuma ve salı günleri saat 10,30 dan 12,30 a kadar fakir ve kimsesiz çocukların muayene ve ilâçlarını da bedava olarak vermeğe başlamıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Zağrebde patlıyan bombalar

Birincikânunun ilk günü dost Yugoslav milletinin millî bayramı idi. Bu millî bayram, Büyük Harbde Almanya ile Avusturya-Macaristanın mağlûb olmaları üzerine 1918 senesinde, Sırp - Hırvat - Sloven ittihadının, yani bugünkü Yugoslavya Krallığının kurulduğu gündür.

Cenub Slavları, bu günü kutlarken, Zagrebde bombalar patladı. İnsanca zayiatı ve hasarı mucib olmıyan bu bombaların failleri, henüz bulunamamıştır. Fakat Hırvatistanın merkezi olan bu güzel şehirde patlayan bombaları öteye beriye koyanlar, şahsan meçhul olsalar da, onları sevk ve idare eden kuvvet, asla meçhul değildir. Rumanyada eski hükûmet ricalini kurşuna dizdirenlerle Zagrebde bombalar patlatan kuvvet aynidir: Bu, bütün Balkanları Makedonyalaştırmak, ve Yugoslavya ile Bulgaristanı Rumanyalılaştırmak için uğraşan yeni nizamdır.

Bugünkü Yugoslavya, Büyük Harbde, ayrı ayrı cephelerde, fakat daima çok kahramanca harbetmiş Sırplar, Hırvatlar, Slovenler ve Müslüman Boşnaklardan mürekkebdir. Sırplar, evvelâ, yalnızbaşlarına Avusturya - Macar ordularını birkaç defa mağlûb ettikten sonra, Alman - Avusturya - Macar ve Bulgar ordularının müşterek ve mütemerkiz bir hareketi karşısında, hiç bir yardım görmeden vatanlarını karış karış müdafaa etmişler, başta sedye ile taşınan ihtiyar kralları olmak üzere, dövüşe dövüşe Arnavudluk kıyılarına gelmişler; oradan Korfu adasına nakledilmişlerdi. Hastalıktan, açlıktan ve sefaletten kırılan bu ordu, orada, yeniden tensik ve teçhiz olunarak 120 bin kişilik bir kuvvet halinde, Makedonya cephesine nakledilmiş ve müttefik orduların kat'i zaferine yol açan ilk büyük muvaffakiyetin kazanılmasında en mühim amil olmuştur.

Hırvatlarla Slovenler ise, o zaman Sırplara düşman olan cephede harbediyorlardı; Avusturya - Macar İmparatorluğu ordusunun saflarında Sırplara ve Ruslara karşı, hiç isteksiz harbettikleri ve ekseriya teslim oldukları halde, kendi memleketlerine göz diktiğini bildikleri İtalyaya karşı, kahramanca dövüştüler. Bir düzinelik İzonzo meydan muharebelerinde İtalyanların 25 kilometreden fazla ilerliyemeyişlerinde bu müdafaaların büyük rolü olmuştur. Müslüman Boşnaklar ise, her cephede, Avusturya - Macar ordularının en yiğit askerleri olarak temayüz etmişlerdir.

Yugoslavya, bugün kahraman ve kuvvetli bir orduya sahibdir. Yalnız Yunan hududu müstesna olmak üzere, her taraftan mihver ve mihverin bendeğânı tarafından sarılmış olmasına rağmen, icabında, istiklâlini, yurdunu ve şerefini korumak için ölümü göze alan efendi milletler arasına katılmakta tereddüd etmiyecektir. İşte bir milli bayram gürültüsü arifesinde Zagrebde patlıyan bombaların hedefi, Yugoslav milletinin bu azim ve iradesini kırmak hedefini takib etmektedir. «Yeni nizam», bu kahraman milleti tâbi ve esir halklar menzilesine indirmek için, beşinci kolu vasıtasile Yugoslav milli birliğini ve tesanüdünü bozmağa çalışıyor. Po ordusunun, Manastır bombardımanlarının yapamadığını, her memlekette bulunan birkaç haris bedbahta, «fasiki mahrum» a yaptırmak istiyor. Fakat, zaten, sağlam olan Yugoslav ruhunu, Yunanistanın kahramanca ve muzaffer mukavemetile zavallı Rumanyanın ibret verici son vaziyeti bir kat daha sağlamlaştırmıştır. Zagrebde patlıyan bombalar, yalnız bu Hırvat merkezinin binalarını değil; Yugoslav milli birliğini de yıkamamıştır ve bundan sonra da yıkamıyacak, bilâkis kuvvetlendirecektir.

Balkanlarda, en mühim bir muvazene unsuru olan Yugoslavya, silâhbaşı etmiş, sakin, vakur ve azimkâr hâdiselerin akışını takib ediyor.

Bursada ekmek fiatları ucuzladı

Bursa (Hususî) — Bursa Belediyesi şehrimize getirttiği buğdaylardan güzel bir netice almış ve yaptırdığı mükemmel gıda kuvvetini haiz bir tip ekmeği halka 12,5 guruşa satturmaya başlamıştır.

Bu suretle ekmek fiatlarında 20 paralık bir tenzilât yapılmıştır. Belediye reisi Sadık Tahsin Arsal, bu fiatın daha da indirileceğini söylemiştir.

Şehrin içinden

Harbin bıraktığı arıza

İnsanlar artık hayret etmek hassasını kaybettiler

YAZAN:
Salâhaddin GÜNGÖR

Hani bazı hastalıklar vardır ki, ergeç vücudde mutlaka bir ârıza bırakırlar. Sarı bir hastalığa benzeyen bu harbin insanlarda bıraktığı başlıca ârıza şu oldu: Hayret etmek hassası kaybedildi.

Filân şehre, her biri şu kadar kilogram ağırlığında, şu kadar yangın, bu kadar infilâk bombası atılmış... Olabilir a... Bunda sanki ne fevkalâdelik var! Aldırmıyoruz bile... Petrol tasfiyehanelerinde, demiryolu iltisak noktalarında, silâh ve cepane fabrikalarında asker yükleme ve boşaltma merkezlerinde taraf taraf çıkarılan müthiş yangınlar, mahalle çocuklarının sokaklarda patlattıkları kestane fişeği kadar bile yüreğimizi oynatmıyor.

Halbuki, ne idi bir zamanlar... Avrupanın her hangi yerinde, küçük bir tren kazası olsa, biz burada haftalarca tasasını çekerdik.

Vaktile bi· Tanca ihtilâfı, bir Agadir hâdisesi, bir Ârabî Paşa isyanı, bir Dreyfüs davası, dedikodusu dünyayı tutan büyük beynelmilel meselelerdi. Şimdi bunlardan bin kat daha şümullü siyasî, içtimaî çöküntüler oluyor da hiç birimizin kılı kıpırdadığı yok!

Bakıyorsunuz: Dün garanti verilen bir devletin bu gün çenesi bir yumrukta dağıtılarak elinden ekmeği alınmış... Eskiden böyle bir hâdise vukua gelseydi, hayretimizden küçük dilimizi yutardık. Bu gün daha buna benzer nelerine «olağan iş..» deyip geçiyoruz.

Hiç bir mana ifade etmiyen bir «yeni nizam» teranesile nice köklerşmiş millî davaları diş söker gibi bir çırpıda halletmeğe kalkışıyorlar: Şaşmıyoruz. Avrupa kıt'asını tek bayraklı bir ülke haline getirmeğe çalışıyorlar: Şaşmıyoruz. Bir seneden daha kısa bir zamanda bir düzine devlet haritadan siliniyor: Şaşmıyoruz..

Rumanyada resmî sıfatı olan bir partinin adamları, eski cellâdlara rahmet okutacak bir zorbalıkla, en güzide devlet ricalini, yataklarından kaldırarak kurşuna diziyorlar: Şaşmıyoruz.

Atinadaki İtalyan sefiri telefonda tıpkı bir sahtekâr gibi, başka bir devlet elçisinin sesini taklid ederek, (Metaksas) ı geceyarısını üç saat geçe uykusundan uyandırıyor ve eline bir kâğıd tutuşturarak memleketi sabaha karşı teslim etmesini taleb ediyor: Şaşmıyoruz.

Derken, bu ültimatomu veren devletin orduları, taarruza kalkıyorlar. Fakat aradan henüz yirmi gün bile geçmeden, işler tersine dönüyor ve gasıblar, taarruz ettikleri küçük ordunun önünde; bozguna uğrıyarak tabana kuvvet kaçıyorlar: Şaşmıyoruz!

Tarantoda İtalyan donanmasının yarısı, bir tayyare baskını neticesinde suya gömülüyor: Şaşmıyoruz.

Dostlar düşman, düşmanlar dost, bitaraflar bertaraf oluyor: Şaşmıyoruz!

Süngü ucu değmemiş meşhur Kral Karol hattından Ruslar, polka oynıya oynıya geçiyorlar: Şaşmıyoruz..

Bulgarlar, gayda çala çala Dobrucayı, Macarlar çigan şarkıları söyliye söyliye Transilvanyayı işgal ediyorlar. Şaşmıyoruz.. Halbuki bu vak'aların binde biri zihinlerimizi altüst etmeğe, bizi dehşete düşürmeğe, hayretten parmağımızı ağzımızda bırakmağa kâfi gelirdi. Şimdi bunları sadece radyoda dinleyip geçiyor, gazetede okuyup geçiyor, çoğuna da gülüp geçiyoruz.

Harb, bizim için korkulu bir şey olmaktan çıktı. Hele şu İngiliz - Alman hava harbleri yok mu?.. Dedikodulu bir futbol maçı kadar bile alâka uyandıramıyor.

Bize, kendi memleketimize gelince: Sinirlerimizi yokluyoruz: Her zamandan mukavemetli ve her zamandan imanlıyız.

Bundan çok daha çetin imtihanları da alnımızın akile vereceğimizde en ufak şüphemiz yok. Fevkalâde zamanlara mahsus mühim tedbirler aldık. Fakat bunlar bizim günlük itiyadlarımızı değiştiremedi. Geceyi karanlıkta geçirmekle, ne neş'emizden kavbettik. ne de hatta eğlencelerimizden fedakârlık yapmak mecburiyetinde kaldık.

Şehrin normal hayatı devam ediyor. Sokaklar gene hıncahınç, sinemalar gene tıklım tıklım! Ne sazımızın akordu bozuldu. ne sözümüzün ahengi!

Su gelip geçen volcuların yüzlerine bakınız: Hic birinde telâstan eser görebilir misiniz? Ama. bizim bu demir gibi soğukkanlı hazırlığımız, bazı kötü niyetli komşularımızı telâşa düşürüyormuş! Bir de buna şaşmıyoruz!

Salâhaddin GÜNGÖR

Doğru değil mi?

Tramvay arabalarındaki bilet atma kutuları

Esas itibarile çok güzel bir fikir! Çöp sepeti olmayan duraklarda inen yolcuların biletlerini atmaları için arabaların ön ve arka sahanlıklarına birer kutu konmuş. Şehrin caddelerinin kirletilmesine mâni olmak için mükemmel bir tedbir.. Fakat kutular öyle yerlere yerleştirilmişler ki oralarda yolcuların inerken ve binerken, hattâ sahanlıklarda dururken tutunmaları için madenî kollar mevcuddur. Hususile tramvay arabalarının tıklım tıklım ve hıncahınc ol - dukları şu sırada muvazenelerini kaybedenler o kollara el attıkları zaman parmaklarını saracak mesafe bulamıyarak düşmek tehlikesine maruz kalıyorlar. Onun için bir çok kazalara sebebiyet verilerek acı tecrübeler geçirilmeden evvel bu kutular, oralardan kaldırılmalı, daha aşağıdaki boş yerlere konmalıdır.

Doğru değil mi?

Küçük hikâye

Köşede bekliyen adam

Peride Celâl

Meliha vücudünü saklayarak yavaşça başını uzatıp güllerin arkasından dışarıya baktı. Kendi kendine «Gene o adam orada!» diye mırıldandı. Evet, gene o adam orada idi. Gene evin duvarına dayanmıştı; yana doğru dönmüş, iki evin arasındaki boşluktan bir parçası görünen denizi seyreder gibi bir vaziyet almıştı. Uzun bir boyu vardı. Sıcağa rağmen kül rengi bir pardesü giyiyordu; hatta yakasını da kaldırmıştı. Gözlerine kocaman siyah gözlükler takmıştı. Bir haftadanberi her öğleden sonra geliyordu; aynı köşede duruyor, hep öyle denizi seyreder gibi vaziyetler alıyor, saatlerce orada üstüste sigara içerek kalıyordu. Orada kimi bekleyordu, yahud kimi gözetleyordu? Niçin bir haftadanberi bir randevuya devam eder gibi geliyordu? Meçhul... Şapkası, gözlükleri ve pardesüsünün yakası yüzünü gizlediği için Meliha onu pek iyi göremiyordu. Yalnız kırlaşmış saçlar, esmer, hırpalanmış bir ten ve üst dudağı bir yara ile buzulmuş solgun dudaklar farketmişti. Hepsi bu kadar...

Pencereden ayrılıp ağır adımlarla etrafı elişi sepetleri, mecmualar, yün örgülerle çevrilî koltuğuna doğru ilerlerken şöyle düşündü: «Bir genc ol

RADYO

Bu günkü program

3/12/940 SALI

8,00 Program	18,30 Konuşma
8,03 Müzik (Pl.)	18,45 Müzik
8,15 Haberler	19,00 Temsil
8,30 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
8,45 Yemek listesi	19,45 Fasıl heyeti
★	20,15 Rad. Gazetesi
12,30 Program	20,45 Müzik
12,33 Müzik (Pl.)	21,30 Konuşma
12,50 Haberler	21,45 Sa. Orkestrası
13,05 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
13,20 Müzik (Pl.)	22,45 Sa. Orkestrası
★	23,00 Dans müziği
18,00 Program	23,30 Kapanış
18,03 Dans müziği	

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Bu akşam saat 20,30 da
BULUNMAZ UŞAK
***
Bu akşam saat 8 de Şehir tiyatrosunda
Kıymetli operet san'atkârımız
CEMAL SAHİR JÜBİLESİ

1 — Konuşma - Muharrir Nusret Safa Jübileyi açış.
2 — Çardaş opereti
Cemal Sahir, Muammer Karaca, Nevart, Şevkiye, Şehir Tiyatrosu.
3 — Konser - Sevimli okuyucu Semiha ve arkadaşları.
4 — Tarla Kuşu opereti - Cemal Sahir, İrma Toto, Mehmed, Şevkiye ve bütün operet artistleri.
5 — NAŞİD - Nasreddin Hoca - bütün kumpanyası. Naşid afacan çocuk. Kişe acık. Her tarafa otobüs var.

SENİ SEVİYORUM diye mırıldandı

Şayet bu kolay ve cazib güzellik tedbirini kullanırsanız size de ayni sözü söyliyeceklerdir.

Her genc kız, bu kelimelerin ahengini duymak hulyasındadır. Buna da pek yakında nail olabilirsiniz. Keşfedilen bu pek basit güzellik reçetesi sayesinde ve yalnız bir kaç gün zarfında sevimliliğinizi yükseltebilir ve cazibenizi arttırabilirsiniz. En esmer ve en sert bir cildi beyazlatıp yumuşatacak ve perestişe lâyık bir hale ifrağ edecektir. Keza, solmuş ve siyah benlerle dolu bir ten tazeleşecek ve saf bir hal alacaktır.

Bu babdaki mütehassısın bu nasihatini okuyunuz:

«Tasfiye edilmiş, taze kaymak ve zeytinyağının cild üzerinde fevkalâde yumuşatıcı bir tesiri vardır. Bu iki unsur, halihazırda diğer kuvvetlendirici, besleyici ve beyazlatıcı unsurlarla beraber beyaz (yağsız) **Tokalon** kremi terkibine karıştırılmıştır. 3 gün zarfında **Tokalon** kremi cildinizi, hiç beklemediğiniz bir dereçede güzelleştirecek ve yumuşatacaktır.»

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2.5 - 6. Tel: 22398

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Türkiye Şeker Fabrikaları

ANONİM ŞİRKETİNDEN:

Eskişehir Şeker Fabrikası için

2 Elektrik ve Oksijen Kaynakçı Ustası
1 Birinci Sınıf Demirci Ustası
1 Birinci sınıf Döküm Modelci Ustası

Alınacaktır.

İstekli olanlar şimdiye kadar çalışmış oldukları yerlerden aldıkları hizmet vesikalarilebizzat yahud yazile Eskişehir Şeker Fabrikası Müdürlüğüne müracaat etmeleri.

Fiat Murakabe Komisyonundan:

37 numaralı ilân — Pirinc, bulgur, darı. fasulye, mercimek, mısır, nohud, zeytinyağı, zeytin tanesi, sabun, kuru üzüm, beyaz peynir ve kaşar peyniri ticaretile meşgul toptancı ve yarı toptancı tacirlerin gerek kendilerine aid ve gerek ankonsiyasyon veyahud bankaya merhun bütün mevcudlarının miktar ve cinslerini ve malın bulunduğu yerleri gösterir bir beyannameyi 5/12/1940 perşembe günü saat on altıya kadar mıntaka Ticaret Müdürlüğündeki Komisyon Bürosuna vermeleri lâzımdır. (11440)

TİMOFUJ

Barsak kurtlarından (Abdest bozan) dediğimiz şeritlerin devasıdır. 14 yaşından üstün olanlar kullanırlar. İstimal tarzı kutuların içinde yazılıdır. Her eczanede bulunur. Sıhhat Vekâletinin müsaadesini haizdir.

Fiatı 75 kuruştur.

REÇETE İLE SATILIR.

Silivri Belediyesinden:

Belediyemizde mevcud 650 aded eski çimento çuvalile 350 aded boş gaz tenekesi 3/12/940 tarihine raslıyan salı günü saat 16 da ihale edilmek üzere müzayedeye çıkarıldığı ilân olunur. (11420)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

1/1/941 tarihinden itibaren:

1 — Avrupa hattının «Semplon trenlerine aid hususî ahkâm ve ücret, gümrük muamelâtı, rıhtım, iskele, vinc, eşhasa aid sarnıçlı ve frigorifik vagonlar ve C. F. H. idaresile müşterek kıymetli eşya ve yumurta tarifelerinin Devlet Demiryolları tarife esasları ve hususî şartları dahilinde tatbikına devam edilmek üzere» şirketten müdevver olup halen mer'iyette bulunan diğer bilûmum esas ve tenzilli yolcu ve eşya tarifelerlie bunlara müteferri esas ve usuller ve ahkâm kaldırılmıştır.

Bu tarihten itibaren Avrupa hattında «kendi mesafesine münhasır olmak üzere» bilûmum eşhas ve eşya nakliyatında Devlet Demiryollarının esas tarifeleri, bütün şebekede kabili tatbik tenzilli tarifeleri ve esas ve tenzilli tarifelere müteferri usul ve esaslarla tarife tatbikatına mütedair mer'iyette bulunan bütün ahkâm ve şeraiti tatbikiye tatbik edilecektir.

2 — D. D./251 No.lı tarifede, birinci kısma maden kömürü ve odun ithal edilmek ve II nci kısım ücretleri beynelmilel nakliyata teşmil edilmek suretile tadilât yapılmıştır.

3 — Semplon katarlarında ve anahat dahi dahil olduğu halde bilûmum beynelmilel münasebetlerde çocuklardan, kendilerine ayrı yer tahsis edilmemek şartile dört yaşına kadar ücret alınmıyacak ve dörtten on yaşına kadar olanlarla kendilerine yer tahsisi istenilen dört yaşından küçük çocuklardan yarım ücret alınacaktır.

Daha fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilebilir. (11414)

İstanbul Defterdarlığından:

Bilûmum Küçük San'at Müesseselerinin Nazarı Dikkatine

3843 sayılı muamele vergisi kanununun 27 nci maddesile:

A — 12 nci maddenin A ve B fıkralarile vergi muafiyetinden istifade hakkı verilmemiş müesseseler haric olmak üzere işçi sayısı ve muharrik kuvvet bakımından muafiyet dışında kalan ve bu itibarla vergiye tabi bulunan sınaî müesseselerden müessese sahibi de dahil olduğu halde işçi sayısı günde onu ve muharrik kuvveti de beş beygiri geçmiyen sınaî müesseselerin,

B — Muharrik kuvveti on beygiri geçmiyen valssiz ve elekli değirmenlerle onuncu maddenin beşinci fıkrasında yazılı muafiyet şartlarını haiz olmayan valssiz ve eleksiz ve muharrik kuvveti on beygire kadar olan değirmenlerin,

Sahiblerinin taleb ve arzusuna bağlı bulunmak şartile muamele vergilerinin resen takdir komisyonlarınca götürü olarak takdir edilebileceği kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bu vasıfları haiz bulunan küçük san'at müesseselerinin yıllık götürü vergiye tabi tutulmak hakkından istifade edebilmeleri ancak sahiblerinin birincikânun gayesine kadar yazile mensub oldukları varidat dairelerine müracat etmelerine bağlanmış olduğundan her hangi bir surette müracaatta bulunmayan müesseselerin götürü vergiye bağlanmak haklarından istifade ettirilmelerine kanunen imkân bulunmamaktadır.

Bu itibarla 941, 942 malî yılları için vergilerini götürüp usule tevfikan tediye etmek arzusunda bulunan bilûmum küçük san'at müesseselerinin 31 birincikânun 940 salı günü akşamına kadar Galata Balıkpazarında Muamele ve İstihlâk Vergileri Merkez Tahakkuk Şefliğine yazile müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (11412)

Dadı aranıyor

Küçük çocuğuma bakmak için 30 - 40 yaş arası bir dadı arıyorum. Taliblerin kefil veya bonservis göstermesi lâzımdır. Salı ve cumadan maada her gün ikiden sonra Taksim Topçular caddesi, Tepepalas apartımanı No. 9 a müracaat.

ÜROLOG OPERATÖR Prof
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt No. 2 Telefon: 42203

Ceb, Kol saatleri altın Metal 15 sene garantili 6 TAKSİTTE
Kömür ve Odun Sobaları 4 TAKSİTTE
Havagazi ve Elektrik Ocakları 4 TAKSİTTE
AEG elektrik süpürge ve fırınları 6 TAKSİTTE
Avizeler ve hediyelikler 4 - 6 TAKSİTTE

LUXOR Radyoları ve otomatik GRAMOFONLARI (Taksitle)
OSMAN ŞAKAR ve Şki.
Galata, Bankalar caddesi 59 - 47. Tel: 42769. Beyazıd, Üniversite caddesi, No. 28. Kadıköy, İskele caddesi No. 33/2.

Bolu Orman Koruma Talimgâh Taburu Satınalma Komisyonundan:

Orman Koruma alay ihtiyacı için mayıs 1941 sonuna kadar beş aylık birinci nevi fabrika unu kapalı zarf usulile kimyahanece tahlile tâbi olmak şartile 71000 kilo un satın alınacağından 2490 sayılı kanunun yedinci maddesi mucibince ilân olunur. (11185)

Miktarı	Muhammen bedeli	Muvakkat teminat miktarı	Tutarı miktarı	İhalenin nev'i
Kilo	K. S.	Lira K.	Lira K.	
71000	17 00	905 25	12070 00	Kapalı zarf

İhalenin tarihi: 10/12/940 — Günü: Salı — Saati: 14 te — Mahalli: Bolu askeri kışlası

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 2309 aded muadili 1312/951 M3 köknar tomrukları açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve İstanbul, Ankara, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Boluda Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 6/12/940 cuma günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (11187)

ODEON
Yeni çıkan plâklar
MÜNİR NUREDDİN
KEMAN, KANUN, PİYANO
No 270920 GÖNÜL SANA TAPALI (Beste Sadettin Kaynak)
VİSALİ YAR İLE (Beste Rakım Elkutlu)

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Muvakkat vazife ile İstanbula gönderilen ve kontrolör Sadeddin Özkaynak tarafından bulunması icab eden yerlerde aranıldığı halde bulunamıyan Millî Emlâk memuru Feridun Selçukun 5/12/940 tarihine kadar vazifesine avdeti ve aksi takdirde müstafi addedileceği ilân olunur. «8213» (11362)

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
HOLANTSE BANK - ÜNİ N.V.
İSTANBUL ŞUBESİ
GALATA: KARAKÖY PALAS
AJANSI: MEYDANCIK, ALALEMCİ HAN
BÜTÜN BANKA MUAMELELERİ
KASA İCARI
MERKEZİ: KÜRASAO
ŞUBELERİ: AMSTERDAM - ROTTERDAM — BUENOS AIRES CARACAS - MARACAIBO — HAIFA — WILLEMSTAD - ORANJESTAD RIO DE JANEIRO - SANTOS - SAO PAULO

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

30/11/930 tarihli kanunun ecnebi sigorta şirketleri hakkındaki mülga ikinci faslı ahkâmına tevfikan mukaddema tescili yapılmış olan (Compağnia di Assicurazione de Milano) sigorta şirketi ahiren tatbik mevkiine konulan 25/6/927 tarih ve 1149 sayılı sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki kanunun mevaddı mahsusasında yazılı vecibeleri vaktinde yapmıyarak Türkiyedeki faaliyetine nihayet verdiğini bildirmiş olduğundan bu şirketle alâkası olan sigortalıların Ticaret Vekâletine müracaat etmeleri ilân olunur.

BELL SABUNU

Tuvalet için
Ince çamaşırı yıkamak için
Ev temizliği için
bereketli ve mükemmel bir sabundur
Bell sabunu saftır

BELL SABUNCULUK SANAYİİ LTD ŞTİ MAMULATINDANDIR

Açık Eksiltme Usulile İnşaat İlânı

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinden:

1 — Ankarada Hamam önünde yapılmakta olan Tıb Fakültesi müştemilâtından «959094.95» dokuz yüz elli dokuz bin doksan dört lira doksan beş kuruş keşif bedelli doğum ve nisaiye kliniği inşaatının ikmali açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 5 birincikânun 1940 perşembe günü saat 15 te Ankarada Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinde teşkil olunacak hususi Komisyonca yapılacaktır.

3 — İsteyenler Eksiltme şartnamesi, genel ve fenni şartnameler, mukavele projesi, fiat tahlili, keşif ve hususi şartlar cetveli ve 19 parça avan projc plânlarını 47 lira 95 kuruş bedel mukabilinde Sıhhat Vekâleti İçtimaî Muavenet dairesinden alabilecekleri gibi inşaata muktazi ve bir kısmı hazırlanmış olan tatbikat projelerini de tetkik edebilirler.

4 — Muvakkat teminat miktarı «42113,80» kırk iki bin yüz on üç lira seksen kuruştur.

5 — Talibler aşağıdaki vesikaları teminat makbuzlarile beraber Komisyona tevdi etmeğe mecburdurlar.

A — Carî seneye aid Ticaret Odası vesikası «talibler şirket olursa 2490 sayılı kanunun üçüncü maddesinin A ve B fıkralarında yazılı vesikaları.»

B — 250,000 liradan aşağı olmamak üzere yaptığı bina işlerini iyi başardığına dair iş sahiblerinden alınmış vesikalar.

6 — Teminat olarak nakid ve nakid mahiyetindeki evrak Komisyonca kabul edilemiyeceği için bu kabil teminat vermek isteyenlerin daha evvel Vekâlete müracaatle bunlarla alâkalı Malsandıklarına yatırmaları ve Komisyona makbuzlarını tevdi etmeleri lâzımdır. (10880)

Bandırma Malmüdürlüğünden:

Bandırmanın Sığıryolu mahallesinde kâin hazinei maliyeye aid iki katlı kârgir ve «20150» lira bedeli muhammenli Türk Un fabrikasının «fabrika binasile arsası ve içindeki hazineye aid 85 beygir kuvvetindeki motör ve teferrüatile 4 su deposu ve 55 beygir kuvvetindeki motör ve teferrüatı, beş aded un eleği, bir un harman makinesi «kayışı yoktur» 8 aded vals topu, bir aded levaj makinesi, bir aded levaj tulumbası, irmik isajörü ve buğday ambarından ibaret olan aletlerile birlikte «2490» sayılı arttırma, eksiltme ve ihale kanunu mucibince ve kapalı zarf usulile 11/12/940 çarşamba günü saat 15 te ihalesi icra edilmek üzere 20/11/940 tarihinden itibaren 20 gün müddetle arttırmaya çıkarılmıştır.

Muvakkat teminat muhammen bedelinin yüzde yedi buçuğudur.

Talib olanların ve fazla malûmat almak isteyenlerin Bandırma Maliyesinde müteşekkil Millî Emlâk Satış Komisyonuna müracaatleri ilân olunur. (11150)

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 25 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Onun üzerinde en kuvvetli tesir yapan şey, hasım avukatının, artık mahkemelerde uğraşmasına lüzum kalmıyacağına ve avukatına verilecek ücreti bile, varislerin, kendi üzerlerine almak cömertliğini göstereceklerine dair ona verdiği vaid olmuştu. Gerçi, hukukî sahada, bu mukaveleyi gene çürütmek mümkündü. Çünkü, noter huzurunda yapılarak tekemmül etmemiş, sadece şahid huzurunda tanzim edilmişti ve işi takib edebilmek için parası kalmıyan bütün o aç sürünün hakkından gelmek son derece kolay olacaktı.

Bunu onlara ispat edip müekkilinin lehine bir anlaşma şekli bulmak, şefim olacak sersemin vazifesi idi. Fakat, varisler, emrivakii kabul etmesi şartile kendisine altmış bin kuron teklif ederek onu en hassas tarafından yakalamağa muvaffak oldular. O da, yarım saat zarfında bir milyon kuronu elinden kaptıran kazkafalıya zaten kızgın olduğu için, mukavelenin muteber olduğunu söyledi ve parayı derceb etti. Altmış bin kuron, ne buyurulur buna? Hem de, Viyanaya yaptığı manasız seyahat yüzünden, müekkilinin bütün işini bozduğu için kazandı! Evet, talihi var, galiba, Allah, enailere uykuda yardım ediyor! Şimdi, Dietzenhof'un elinde, bütün mirasından, kala kala bir Kekesfalva kaldı. Benim bildiğim Dietzenhof mendeburu, yakında onu da okutur!

Öteki yolcu sordu:

— Kekesfalva'yı ne yapacak acaba?

— Okutacak, diyorum sana! Esasen, işittiğime göre, şeker kartelindekiler, şeker fabrikasını elinden almak istiyorlarmış. Zannederim, öbürgün, umum müdür bu iş için Budapeşteye gelecek. Asıl emlâke gelince, onu da galiba, prensesin eski vekilharcı olan, Petroviç isimli birisine kiralayacaklar. Fakat, Kartel adamları ,belki de oranın idaresini bizzat ele alırlar. Paraları yok değil. Esasen bir Fransız bankası -gazetelerde okumadınız mı?- rivayete göre, Bohemya sanayiinin tevhidi için bir proje hazırlıyormuş.

Burada, muhavere, daha umumî bir şekil almıştı, fakat, bizim kulak misafiri, dinleyeceğini dinlemişti. Kekesfalva malikânesinin onun kadar iyi bilen kimse az bulunurdu. Yirmi sene evvel, oranın mobilyesini sigorta etmişti. Keza, Petroviç'i de tanıyordu. Kendisine iyi adam süsü veren bu açıkgöz, çiftlik idaresinden dercib ettiği mühim miktarda paraları, avukat Gollinger'in bulduğu ipotek işlerine, Kanitz vasıtasile yatırmıştı. Ve dostumuz, bilhassa Kekesfalva'daki bir dolabı hatırlayordu. Bu dolabda, Prenses Orasvar'ın büyük babasının. Pekinde Rus sefiri olarak bulunduğu zaman oradan alıp getirdiği Çin porselenleri, parlak heykelcikler, laklar ve ipek işlemeler vardı. Eğer bu parçalar hâlâ orada ise, mal sahibinin değişmesi münasebetile, bunları az bir paraya elde etmek imkânı belki de bulunurdu. Kanitz, bunu düşününce, ürpertiler geçiriyordu. En iyisi, gene, mobilye üzerinde bir opsyon hakkı temin etmekti.

Bizim Kanitz, birdenbire uykudan uyanmış gibi yaptı. Öteki üç yolcu, çoktanberi lafı değiştirmişler, başka şeyler konuşuyorlardı. Yalandan esnedi, gerindi ve saatine baktı. Saat, sabahın ikisiydi. Neredeyse, Kekesfalva istasyonuna geleceklerdi.

Alelâcele robdöşambırını katladı, mahud redingotunu giydi ve bekledi. Yarım saat sonra tren durunca indi, «Kırmızı Aslan» oteline gitti, bir oda istedi ve söylemeğe hacet yok ki, bir generalin, neticesi meçhul meydan muharebesinden bir gün evvel yaptığı gibi, gayet fena uyudu. Bir saniye vakit kaybetmemesi lâzımdı. Saat yedide kalktı ve biraz evvel bizim geçtiğimiz yoldan şatoya doğru yürümeğe başladı. Ötekilerden evvel oraya varması, atmacalar Budapeşteye vâsıl olmadan, işi halletmesi lâzımdı. Mobilyenin satışına teşebbüs edilecek olursa, kendisini derhal haberdar etmesi için, Petroviçl'e hemen anlaşmak, icab ederse, birinin pey sürdüğü şeye ötekinin talib olmamasını ve taksim sırası gelince, eşyanın mecmuu üzerinde kendisine bir tercih hakkı ayırmağı temin etmek iktıza ediyordu.

Prenses öldüğündenberi, şatoda, fazla hizmetçi kalmamıştı. Binaenaleyh Kanitz kolayca içeri girmeğe ve etrafı, istediği gibi tetkike imkân buldu. «Binalar çok güzel», diye söylendi, adeta yepyeni, pencere kanadları yeni boyanmış, duvarlar yeni badana edilmiş, yeni bir duvar örülmüş. Evet, evet, bu Petroviç, bu kadar tamiratı boşuna yaptırmıyor. Her hesab görüşte, yüklü bir komisyon alıyor.

Fakat Petroviç meydanda yoktu. Cümle kapısı kapalıydı' Avazı çıktığı kadar bağırdığı halde, iç bahçede hiç kimse görünmüyordu. «Sakın bu herif, Dietzenhof'la anlaşmak için Budapeşteye gitmiş olmasın!» diye düşündü.

Kanitz, sabırsızlıkla, o kapıdan öbür kapıya gidiyor, el vuruyor, fakat meydana hiç kimşe çıkmıyordu. Nihayet, küçük bir yan kapıdan içeri girdi ve orada, limonlukta, çiçeklerle mesgul bir kadın gördü. Çok şükür, konuşup malûmat alabileceği bir kimseye tesadüf etmişti. Cama, hızlı kızlı vurdu, tekrar el vurarak «Alo!» diye seslendi. Kadın, korkarak dönüp baktı ve bir müddet hareketsiz kaldı. Sonra, fena birşey yapıyormuş gibi, utanarak kapıya yaklaştı. Sarışın, ince, henüz genc bir kadındı. Sırtında koyu renkli bir bluz, önünde pamuklu bir önlük vardı. Elinde bahçe makasile, kapının aralığında durdu.

Kanitz, biraz sinirli, huşunetle sordu:

— İnsanı bekletiyorsunuz! Petroviç nerede?

Kadın, şaşaladı:

— Affedersiniz, dedi, anlayamadım. Kim dediniz?

Bir adım gerilemiş, bahçe makasını arkasına saklamıştı.

— Burada kaç tane Petroviç var? Vekilharc Petroviç'i soruyorum.

— Ha! Vekilharc mı!.. Affedersiniz, kendisini henüz görmedim. Galiba Vienayaya gitmiş... Fakat karısı, bu akşama varmaz döner, zannederim, dedi.

Kanitz'in canı sıkılmıştı. «Zannederimiş!» diye söylendi. Akşama kadar beklemek lâzım gelecekti. Otelde bir gece daha heba olacaktı. Sonunda ne çıkacağını bilmeden, beyhude masraflara girecekti. Vekilharcın tam da o gün ortadan kaybolacağı tutmuştu. Kadına döndü:

— O gelinciye kadar şatoyu gezebilir miyim? Anahtarlar kimde duruyor?

Kadın, şaşaladı:

— Anahtarlar mı? diye sordu.

— Evet ya, anahtarlar!

Kadın niçin böyle sersem sersem sallanıyordu acaba? Herhalde Petroviç, içeriye hiç kimseyi bırakmamasını emretmiş olacaktı. Fakat bu korkak budalanın eline bir bahşiş sıkıştırmak mümkündü.

Kanitz, hemen, neş'eli bir tavır takındı, Viyana şivesile:

— Korkmayın canım! dedi. Birşey çalmam. Yalnız, görmek istiyorum. Anahtarlar siz de mi, değil mi onu söyleyin.

— Anahtarlar... tabii bende... fakat... bilmiyorum vekilharc ne zaman...

— Bu iş için Petroviç'e ihtiyacım yok diyorum size! Haydi, vakit kaybetmiyelim. Evin içini biliyor musunuz?

Kadın, gitgide daha ziyade şaşalıyor gibiydi.

— Zannederim... Evet... Oldukça...

Kanitz: «Mangafa bir şey! diye düşündü. Bu Petroviç de ne tuhaf hizmetçiler tutuyor!»

Sonra ,yüksek sesle emir verdi:

— Haydi bakalım! Fazla vaktim yok. Önden yürüdü. Kadın, muti ve endişeli, onun peşisıra geliyordu. Kapının önüne geldikleri zaman, tekrar teredüd eder gibi oldu.

Kanitz, pürhiddet, kadının bu çok aptalca tavrının sebebini düşünüyordu.

— Allah Allah, dedi, şu kapıyı açsanıza canım!

Kadın, yıpranmış, üzülmüş bir meşin torbadan anahtarları çıkarırken, Kanitz, ihtiyaten bir kere daha sordu:

— Siz bu evde ne yaparsınız?

Kadın durdu ve kızararak cevab verdi:

— Ben mi? Ben... Prensesin nedimesiyim... Nedimesiydim.

Kanitz'in nutku tutuldu. Sizi temin ederim ki, o tarihte, o çapta bir adama soğukkanlılığını kaybettirmek güç bir işti. Gayriihtiyarî bir adım geriledi:

— Siz... Matmazel Dietzenhof musunuz?

Kadın, kendisine bir cürüm isnad edilmiş gibi, korkarak:

— Evet ,benim, dedi.

Kanitz, o zamana kadar, utanma denilen şeyin ne demek olduğunu bilmezdi. Fakat, Kekesfalva'nın bu efsanevî varisile bu şekilde karşılaşınca, müthiş utandı. Sesinin ahengi, derhal, birdenbire değişti. Şapkasını telâşla çıkararak:

— Affedersiniz, diye kekeledi, affedersiniz, matmazel!... Buraya geldiğinizi bana hiç haber veren olmamıştı... Tahmin etmiyordum... Rica ederim, mazur görün... Şey için gelmiştim.

Sustu, çünkü şimdi, makul bir sebeb icad etmek lâzımdı.

— Sigorta için gelmiştim... Bundan birkaç sene evvel, Prenses hayatta iken, buraya bir çok defalar gelmiştim.

[Arkası var]